

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računano se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 17. avgusta.

Ich sag es Dir: ein Kerl, der speculirt,
Ist wie ein Thier, auf grüner Haide
Von einem bösen Geist im Kreis herumgeführt,
Und ringsumher liegt schöne, grüne Weide.
Goethe.

Neradi se bavimo z gospodom drom. Mahničem v Gorici. Čitali smo nekaj časa njegov list in konečno se prepričali, da mož ni — resen. Nauki njegovi niso novi; pogrel je Slovence to, kar so v večjih narodih že davno pozabili — O imitatore, servum pecus! — in ker je te pogrete reči zagovarjal z veliko brezozirnostjo, vzbujal je nekoliko pozornost, prav tako, kakor proletarec, ki razbije veliko šipo, samo da prouzroči poulični škandal. Prepričali pa smo se tudi, da upliv Mahničevega besedovanja na slovensko duhovščino niti na Gorškem ni znaten in da ima dr. Mahnič mej ostalimi slovenskimi stanovskimi tovariši le bore malo odločnih in brezpogojnih privržencev. Če ne bi imel protektorata, kateremu je do tega, da bi se zmedle slovenske razmere in razdvojile narodne moči, to bi sploh o duhovskih privržencih njegovih govora ne bilo. Mej posvetno inteligencijo, uštevši tisto, ki se iz raznih neprincipijelnih razlogov prišteva takozvani klerikalni stranki, nima Mahnič nijednega privrženca, da, ti niti ne prikrivajo, da jim je neljuba njegova družba. Na množino naroda pa „Mahničeve ideje“ ne uplivajo kar nič. Masa naroda je za take reči na svojo in na srečo celokupnosti popolnoma apatična; če pa se ta nerazsodna množica tu in tam klanja Mahničevim pristašem, stori to le iz starega, podedovanega spoštovanja do duhovskega stanu in pa, ker želi v miru in dobrem sporazumljenji živeti s svojimi dušnimi pastirji. Posvetna inteligencija slovenska in preprosto ljudstvo sta popolnoma neokužena „Mahničevih idej“ navzlic silnemu naporu, zanesti te bacile mej narod. Ako pa so narodni možje v patrijotičnem gnevu sodili in obsojali gospoda Mahniča, izkazali so mu s tem čast, katere izvestno ni zaslužil in katere tudi ideje njegove niso vredne. Dr. Mahnič je „ein Kerl, der speculirt“ — drugega nič!

Ako kanimo danes, po dolgem prestanku, posvetiti gospodu Mahniču nekoliko vrstic, mislimo to storiti zategadelj, da ga prijateljem kuriozitet pokažemo v novi luči.

„Katoliški shod v Ljubljani“ dal je seveda gosp. Mahniču zaželeno priliko, poiskati nekaj svojih načel, mej katerimi je posebno jedno sicer gorostasno, a zanj jako karakteristično. Kakor medved hruško, tako je stresel gospod Mahnič drevo, na katerem rasejo njegova načela, in kakor ne gleda medved, pade li zrel ali nezrel sad z drevesa, tako tudi gosp. Mahnič ni gledal, s kakšnimi načeli obisipa svojega lista čitatelje. V dolgem, gostobesednem članku razpravlja gospod Mahnič v zadnji številki „R. K.“ svoje nazore o bližajočem se „slovenskem“ katoliškem shodu. Kakor navadno, natrpal je v ta članek raznovrstnih mislij in se mej drugim prostituiral tudi z nastopnim načelom: „Nam pa je in mora biti veliko večje važnosti, ako bi se le deset slovenskih mladeničev temeljito akademiško izobrazilo na katoliškem vseučilišču v Solnogradu, naj bi bilo tudi skoz in skoz nemško, nego ako bi ustanovili desettisoč osnovnih šol po Slovenskem in vrhu tega še dve vseučilišči v Ljubljani, kateri bi bili sicer slovenski a brezverski.“ — Na drugem mestu pa piše: „En sam akademično t. j. višje-teoretično in filozofično izobražen omikanec more, ako javno nastopi, več uplivati na duševni razvoj narodov (v dobrem ali slabem pomenu) nego deset-tisoč ljudskih učiteljev.“

Ti dve trditvi sta vredni, da ju zabeležimo. Glede druge, ni treba izgubljati mnogo besed. Gosp. Mahnič prištevá samega sebe akademičnim t. j. višje-teoretično in filozofično izobraženim omikancem, on je tudi neke vrste doktor in skuša že nekaj let javno uplivati na duševni razvoj narodov (po njegovi sodbi v dobrem pomenu), a do današnjega dne ni še toliko uplival (in tudi nikdar ne bo) kakor desettisoč ljudskih učiteljev. Iz tega izhaja, nedvojbeno, da, ali je njegovo „načelo“ prazno in

puhlo, ali pa, če je utemeljeno, potem on sam ni akademično t. j. višje-teoretično in filozofično izobražen omikanec. Sodbo o tem prepuščamo z mirno vestjo čitateljem, zlasti tistim, ki so res akademično izobraženi.

Drugače pa je s prvo trditvijo. Iz nje je vidno, kako globoko je padel gospod dr. Anton Mahnič. Njemu je veliko večje važnosti, da ima narod slovenski deset takih mož kakor je on, nego ako bi ustanovili desettisoč osnovnih šol po Slovenskem in vrhu tega še dve vseučilišči v Ljubljani. Preprosti narod torej ne imej nobene izobrazbe, preprosti narod ne sme znati niti čitati in pisati! To je načelo! Gosp. Mahnič vé, da mora narod slovenski poginiti, če bode masa naroda kulturno zastala za svojimi sosedi, on vé, da je že velik del vernega naroda bil potujen in postal versko indiferenten prav zato, ker je bilo mej nami deset in sto višje-teoretično in filozofično izobraženih omikancev Mahničeve vrste, ni pa bilo potrebnih osnovnih šol, on vé ali bi moral vsaj vedeti, da si bo naš narod ohranil svojo individualnost in vero svojih dedov le če bo omikan, da se bo ubranil tujega upliva, v kar treba osnovnih šol za maso, ne pa deset temeljito akademično izobraženih mladeničev z nemškega Solnograškega vseučilišča; — ki bi nadaljevali herostratsko delovanje dra. Mahniča in pomagali uničiti narod slovenski, — a vender piše tako, vender se sili v prvo vrsto, mej tiste, katerim je usoda naroda pri srci. Ne vémo, čemu naj se bolj čudimo: predrznosti njegovi, da se upa stopiti v javnost s takimi „načeli“, ali pa tistim, ki se upajo pred vsem slovenskim svetom podpirati v devetnajstem stoletju takega moža.

Gabi se nam spuščati se z gosp. Mahničem v daljšo polemko; že s tem, da smo ponatisnili dve načeli njegovi, obsodili smo ga zadostno in znova izročili javnemu zaničevanju početje njegovo in vseh tistih, ki za njim stojé.

LISTEK.

O devizah in gaslih Habsburžanov.

„Ko bi velikaši vedno ravnali po svojih prekrasnih devizah in gaslih, onda bi na svetu bilo mnogo lepše“, dejal je veleučeni opat Rupert Kormann. Knežji rod Habsburžanov je uresničeval devize, katere so si izvolili njegovi člani tekom stoletij. Kakor je čestokrat umen izrek, duhovito gaslo cele generacije viteških rodbin izpodbujalo v krepost in hrabrost, tako so izrekli, s kojimi so se izraževali življenja smotri, vladarska načela Habsburžanov, dostikrat odločevali čine in vladanje knezov iz te rodovine.

Izmišljanje in skladanje deviz ni bila prav lahka umetnost. Pri nekem turniru na Dunaji leta 1650. so dajali lavorove vence ne samo za zmage v bojnih igrah, nego i za najduhovitejše izreke vitezov. Gaslo je bilo laglje izbrati. Za to so jemali čestokrat resnične, v narodu običajne pregovore, posamezne odstavke pesnikov ali svetega pisma, kateri so pa bili samostojnega značaja. Prvi in najstarejši izrek, kateri se je nam sporočil o Habsburžanu, je izrek grofa Radbota, kateri je baje z novci svojega brata Vernerja, škofa Strasburškega,

l. 1020. sezidal grad Habsburg v kantonu Aargau — tistega Radbota, kateri je, vprašan, kakšno je ozidje novega grada, imenoval ljubezen in zvestobo svojih podložnikov najboljšim zidom, nepremagljivo trdnjavo. „Timentem time — boječega se boj“ izbral si je za gaslo. Zuani pa so že prejšnjih grofov starega elzaskega rodu iz 9. stoletja izrekli, kateri svedočijo o resnem in blagem delovanju grofovske rodbine. Tako je pisal Lambrecht: „Pomagam, dasi ranjen“; grof Günther: „S časom in marljivostjo“; grof Otto II. pa je zapisal pod sliko svedra, ki vrta desko, besedo „panlatim“. Poldrugo stoletje so živeli grofi Habsburški, vitezi brez strahu in graje, na svojem ozemlju, ne da bi kedaj posegli v tek svetovne zgodovine. Šele v 13. stoletju naj bi se njih vedno bolj čislano ime oslavljal po vsem rimskem cesarstvu in preko mej njegovih.

Dne 1. maja leta 1218. porodila je Jadviga, rojena grofica Kiburška, soproga Albrehta IV. Habsburškega, deželnega grofa Elzaskega, sina. Cesar Friderik II. mu je bil krsten boter. Rudolf so dali ime dečku — glavo možu pa je krasila krona nemškega kralja in rimskega cesarja. „Utrum libet“ (kakor hočete) in „Festina lente“ (počasi) je imel Rudolf kot grof zapisano v svojem grbu, kot cesar pa si je izvolil za devizo, primerno težavnemu času, v kojem naj bi si njegova vladarska modrost pri-

dobila zmago, krasni izrek: „Bolje, da se država dobro vlada, nego da se množi.“ Po tem izreku je tudi vladal v blagor svojega, po mnogih prepirih zelo vznemirjenega cesarstva. O kreposti, časti in hrabrosti govore devize njegovih naslednikov v novo ustanovljenih avstrijskih dednih deželah in na rimsko-nemškem cesarskem prestolu. Najslavnejše je postalo gaslo cesarja Friderika III., mnogovrstno tolmačene črke A. E. I. O. U. „Austria Erit In Orbe Ultima“ je on sam hotel reči, kakor jih največ trdi, po slovenski: „Avstrija bode do konca sveta.“ Lambecius, knjižničar za Leopolda I., pa trdi, da je našel na nekem rokopisu znano razlago: „Aller Ehren Ist Oesterreich Voll“. Drugih pomenov čudovitih inicialij, kateri se čestokrat nahajajo na spomenikih istega časa kot napisi, je brez števila. Ivan Rasp, okolu l. 1580. organist Dunajske škotske opatije, je pač več sto ur porabil v tolmačenje; kajti on sam je izumil nekaj sto pomenov, kojih najbolj znani so nastopni: „Austriae Est Imperare Orbi Universo“ — „Avstrija naj vlada po vsem svetu“ in „Alles Erdreich Ist Oesterreich Unterthan“. Manj povoljno tolmači Jahn ta rek. On meni s prav neprikrito ironijo: „Allerlei Erdreich Ist Oesterreichs Unglück“. Drugi izrek Friderika III. je bil baje času primeren stavek: „Felix civitas, quae tempore pacis cogitat de bello“ — „Srečna

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 17. avgusta.

Ali dobi Pražák naslednika?

Korespondenčni urad Dunajski podvzival se je včeraj naznaniti nam, kar javljata v tem oziru oficiozna „Presse“ in „Fremdenblatt“ glede naslednika Pražáku. Kaže se, da si je vlada — najbrže vsled upliva Poljakov in konservativcev — to reč nekoliko premislila. „N. Fr. Pr.“ beleži to vest tudi, pristavlja pa, da tedaj, ko se je Taaffé porazumel z levico glede izstopa Pražáka, je tudi zavezal se dogovoriti se z njo glede eventualnega naslednika in za ta slučaj obljubil dati ji v kabinetu še drugo zastopstvo. — To se nam vidi jako neverojetno, kajti tako daleč menda grof Taaffé še ni prišel, da bi prosil levice dovoljenja, sme li poiskati novega češkega ministra in kdo sme to biti.

Češki shodi.

Veleznamenito društvo „Národní jednota severočeská“ zborovalo je v nedeljo v Roudnici. Došlo je nad 1500 čeških odličnjakov zlasti iz tistih krajev, kjer se imajo češke manjšine boriti za svoj narodni obstanek, katerim krajem in manjšinam je društvo tudi namenjeno. Načelnik jednote, dr. Trojan, ni mogel zbog slabega zdravja osebno priti, v pismu pa, katero je pisal, izrekel je nado, da se v kratkem premeni položaj Čehov, kajti deželni zbor snide se kmalu in tam bo biti odločilno bitko. Predsednik shodu, posl. Špindler, ni mogel govoriti, ker mu je vladni zastopnik vedno segal v govor, kar je občinstvo silno vznemirilo. Predavanje Špindlerjevo o položaju čeških manjšin prepovedala je vlada že prej. Vsled tega bil je Špindler primoran govoriti o gmotnem stanju čeških manjšin in je svetoval, da je ustanoviti posredovalno pisarno, katera bi imela po vsi deželi zaupne možje in skrbela za to, da češka zemljišča ne pridejo v roke nemškim fabrikantom. — Mladočeško politično društvo v Kladnu sklicalo je za nedeljo shod, a okrajno glavarstvo v Smihovu prepovedalo je ta shod in to šele prav pred začetkom, češ, da so zdravstvene razmere v Kladnu neugodne in da je tam toliko rudarjev, da nikakor ne kaže dovoljevati takšnih shodov. Krasna interpretacija zakonov!

Po katoliškem shodu v Lincu.

Dobro poučeni „Grazer Volksblatt“ izdal je o zadnjem katoliškem shodu v Lincu tajnost, katera nas jako zanima. V tiskovnem odseku naglašali so mnogi, seveda nemški govorniki, da bodi politika konservativne stranke „bolj avstrijska“ in „manj češka“, to je bolj ekskluzivno klerikalna in mejnaronna ne pa slovensko-narodna. To je nekatere „nenemci“ razžalilo. Ti „nenemci“ so gotovo češki in poljski udeležniki, kajti za druge vemo, da zmatrajo narodno politiko za poganstvo slabost. — Nemški konservativci pokazali so s tem zopet, da podpirajo navidezno slovenske težnje le zato, da priklenejo Slovane na svoj voz, da jih je moči uporabiti v dosego mejnaronnih njihovih smotrov. Poznomo se sicer že dolgo, a vredno je, da se s takimi rečmi seznanjajo tudi širši krogi.

Hrvatski sabor.

Včeraj začela se je v hrvatskem saboru ad-resna debata. Poročevalec posl. dr. Spevec priporočal je svoj načrt prav na kratko, češ, da se naslanja na kraljevski reskript, da pa ne omenja združitve z Dalmacijo, čeprav je to povse zakonita tirjatev zato, ker v tem zasedanju ne bo prilike baviti se z inkorporacijo. Pravaš dr. Frank predložil je načrt adrese, kakor ga je izdelala manjšina in ga zagovarjal v daljšem govoru.

država, katera ob miru misli na vojno“. Preslavna je avstrijska spomenica, o katere izumljenji se navaja različno mnenje, to je heksameter:

„Bella gerant alii, tu felix Austria nube,

Nam quae Mars alius, dat tibi regna Venus.“

(„Boré naj se le drugi, ti Avstrija srečna snubi!

Drugim donaša kraljestva Mars, tebi pa Venus.“)

Prva polovica verza je vzeta — kakor znano — iz Ovidija, drugo pa je nekda spisal Matija Corvinus Burgundske in druge pridobitve, katere so se posrečile avstrijskim vladarjem, opravičevale so ta rek. Maksimilijan I., na kojega se je najprvo obračal, imel je mnogo deviz in gasel, katera so prav krepko in pomenljivo izraževala njegov blagi značaj. „Bodi zméren in misli na konec“, „Dominus providebit“ — „Bog bo preskrbel“, „Allzeit mit Hut“ so najbolj sloveči. Filip Krasni je pridobil po svoji zvezi z Ivano Kastiljasko španjsko krono rodovini habsburški — najdba Amerike pa mu je pridobila drugi svet in ponosno je smel pisati: „A solis ortu usque ad occasum“ — „Od vzhoda do zahoda“, ali na kratko (španjski) „Ambos mundos“ — „Oba sveta“. Pa ne samo ta ponosni rek je značil njegovega vladanja smoter. „Ljubite pravičnost, Vi — ki sodite svet“ — izbral si je za gaslo in pobožno pristavil: „Dominus adiutor meus“ — „Gospod moj pomočnik.“ (Konec prih.)

Vnanje države.

Nemčija in Rusija.

Nemški generalni konzul v Sofiji, pl. Wangenheim, premeščen je v Varšavo. Ta vest vznemirila je močno ruske politične kroge, kajti Wangenheim kompromitiral se je v Sofiji korenito. Odkar je odstopil Bismarck, podpiral je na vso moč Stambulo in mu pomagal sumničiti Rusijo pred vsem svetom, samo da bi uničil v narodu živeče simpatije za Rusijo. Ugledni ruski list „Svět“ piše: V Berlinu kujejo okove, da bi Rusijo oslabili. Od Stambulo plačani listi slavili so Wangenheima kot „dobrega genija“ Bolgarske; ta dobri genij skušal bode seveda tudi v Varšavi poiskati vse sovražnike Rusiji, kakor jih je poiskal v Sofiji“.

Francoski pretendente.

Dočim je grof de Paris, navzlic svojemu klerikalstvu, prišel v očitno nasprotstvo s papežem in mu naravnost odrekel vsako pravico, posezati avtoritativno v politično delovanje francoskih združenih klerikalcev in monarhistov, obrnil se je Don Carlos Bourbonški popolnoma na papeževu stran, svetoval svojim privržencem, naj se udajo papeževi volji ter se oklenejo republike, ter zagovarja ta svoj ukrep tudi žurnalistično. Rimski klerikalni list „Voce della verità“ priobčil je te dni članek, ki vzbuja nekoliko pozornosti, zlasti zato, ker se sodi, da ga je pisal sam Don Carlos. Tendenco temu članku je, dokazati, da se republika naslanja na narod, da nimajo legitimisti mej maso nikakeršne zaslombe in da je papež tudi v politiki avtoriteta, kateri se ni smeti upirati. — Videti je, da don Carlos ni ravnal samo iz prepričanja, ampak tudi iz sovraštva do Orleanscev.

Londonski glasi.

Poročila iz Londona, baveča se z Gladstoneom in novim ministerstvom sploh, množe se čudovito. Vsak hip se čuje glas, da je ta in ta politik odklonil ustopiti v liberalni kabinet, a vse se zopet izjalovi, res je le, da se lord Rosebery obotavlja prevzeti ministerstvo vnanjih rečij, baje z ozirom na svoje slabo zdravje, v resnici pa zato, ker sta si z Gladstoneom zaradi vnanje politike močno navskriž. Rosebery vzgojen je v tradicijah Beaconsfieldovih, dočim so Gladstoneovi nazori o vnanji politiki prav nasprotni. Ako torej Rosebery ne bode ustopil v kabinet, prevzel bode ministerstvo vnanjih rečij lord Kimberley, ki popolnoma odobrava Gladstoneovo politiko. Mogoče pa je vender še, da postane Rosebery minister in sicer zato, ker mu je v tem slučaju zagotovljeno, da prevzame danes ali jutri vodstvo liberalne stranke.

Dopisi.

Iz Kamnika 14. avgusta. [Izv. dop.]

(V. občni zbor kranjskih gasilnih društev.) Minola praznika vršila se je v Kamniku krasna slavnost: dve čili narodni društvi, Kamniško ognjegasno društvo in pevsko društvo „Lira“, praznovali sta desetletnico svojega obstanka, a zaveza kranjskih gasilnih društev imela je občni zbor. Mesto je bilo s cesarskimi in narodnimi zastavami krasno okičeno, vsa okna so bila polna cvetic. Došle goste, katerih je pripeljal prvi vlak iz Ljubljane nad 800, mej njimi do 250 članov raznih gasilnih društev kranjskih, pevce društev „Hajdrih“ in „Slavec“, pozdravilo je na kolodvoru Kamniško občinstvo kar najbolj simpatično. Dve godbi, Domžalska in Mengiška, čakali sta na kolodvoru goste in krasne Kamniške gospodične podarile so poveljnikom gasilnih društev lepe šopke planinskih cvetic ter okrasile zastave z lepimi vencii in trakovi. Ves Kamnik je bil na nogah, vse je hitelo vzprejeti drage goste. Ko se je dolgi spreved pomikal do mestne hiše, so z vseh oken gospe in gospodične obsipale došle gasilce in pevce s krasnimi cvetkami. Ko se je vzvrstil slavstveni spreved pred mestno hišo, stopi v sredo župan Kamniški gosp. Močnik ter pozdravi s preserčnimi besedami gasilce in pevce. Naglašja, da Kamniško mesto v svoji sredini še nikdar ni moglo pozdraviti toliko društev. Župan pozdravi posebno gasilce, varuhe imetja svojih somoščanov, in potem pevce, kateri s krasnimi pesmami bode v srcih ljubezen do domovine. Vsi so dobro došli in srčno jim kliče Kamniški župan v imenu vsega meščanstva „Na zdravje“. Pevci „Liraši“, „Hajdrih“ in „Slavec“ so potem skupno zapeli pesem, na kar so se došleci razšli.

Ob 10. uri dopoldne bil je v mestni dvorani V. shod zaveze kranjskih gasilnih društev. Zastopana so bila po odposlancih sledeča prostovoljna gasilna društva: Šmarje-Škofelca, Žužemperk, Vrhnika, Polhov gradec, Krško, Horjule, Radeče, Mokronog, Ljubljana, Št. Vid nad Ljubljano, Šembid pri Vipavi, Kranj, Kamnik, Spodnja Šiška, Zagorje na Notranjskem, Dolenja vas, Vipava, Novomesto, Trebnje, Višnja gora, Rakek, Št. Vid pri Zatični,

Litija, Mengiš, Postojina, Bizovik, Vič-Glince, Domžale, Dob, Škofja Loka, Cerknica, Šmartno pri Litiji, Brdo, Studenc, Planina in Bled. Predsednik zaveze predstavi vladnega zastopnika g. komisarja Haasa in naglašja veliko zaslugo, katero si je stekel slavni deželni odbor za gasilstvo na Kranjskem, posebno pa gospod referent ces. svet. Murnik s tem, da je dovoljeval velike podpore iz deželnega zavarovalnega sklada. Slavnemu deželnemu odboru kakor tudi gospodu Murniku bodi preserčna zahvala. Ali še večja zahvala gre presvetlemu cesarju, kateri z radodarno roko podpira gasilne namene po vseh krajih širne Avstrije in njemu zakliče trikratno Živio in Slava, čemur zborovalci navdušeno pritrdijo. Vladni komisar g. Haas izjavi, da opazuje vlada delovanje gasilnih društev simpatično, da jo njih razširjenje veseli in da je bode vedno z vso močjo podpirala. Prečita se potem poročilo o delovanju zaveznega odbora. Posnamemo istega ob kratkem. Zavezni odbor gledal je v prvi vrsti na to, dobiti podatkov za statistiko gasilstva na Kranjskem, da vé, koliko ima vsako gasilno društvo pripravnega orodja, koliko moštva, da more dati slavnemu deželnemu odboru podatke za razdelitev podpore za nakup res potrebnega gasilnega orodja. Mnoga društva odzvala so se temu vabilu zaveznega odbora, a veliko jih je, katera se niso oglašila in to v svojo lastno škodo, kajti ako zavezni odbor ne vé, kako je stanje gasilnega orodja pri posameznih društvih, pač tudi ne more stavljati določnih, pravičnih nasvetov na deželni odbor za stran podpor. V tej reči naj bi se v prihodnjič postopalo bolj natanko. Zvezni odbor deluje tudi na to, da se povsod ustanove gasilna društva, kajti le ona so sposobna, da ohranijo in varujejo gasilno orodje v dobrem stanju. Obžalovati je, da velika večina gasilnih društev ne pošilja zveznemu odboru nikakih poročil o njih delovanju pri požarih, kar bi bilo jako koristno, da bi zvezni odbor presodil, ali se je pravilno postopalo ali ne in bi imel priliko dati potem potrebne napotke. Pohvalno omenja poročilo delovanje Postojinskega gasilnega društva, oziroma stotnika g. Petriča, kateri poroča o vsakem požaru natanko in vestno in doda še vsakokrat črtež, kako se je gasilo.

Zvezni odbor je nasvetoval za 63 gasilnih društev in občin podpore pri slav. deželnem odboru iz deželno zavarovalnega sklada v znesku nad 5000 gld.; odbor imel je le malo upanja, da bi se tolika svota dovolila. A slav. deželni odbor dovolil je izredno svoto 6960 gld. in poleg tega za gasilce, ponesrečene pri požarih, posebno v Rakitniku, še svoto 135 gld. za kar mu izreka zvezni odbor iskreno zahvalo. Gasilnih društev je na Kranjskem sedaj 64, od teh jih spada k zvezi 47., izven zveze pa je 17 gasilnih društev.

V 23 letih je število gasilnih društev lepo naraslo, kajti tedaj je bilo le jedno jedino — Ljubljansko. Tudi sedanje število ne zadošča potrebam. Da se olajša ustanovitev gasilnih društev na deželi, izdal bode odbor tiskana pravila, službovnik in vežbovnik v slovenskem jeziku, kar je mogoče sedaj, ko je slavni deželni odbor dovolil v ta namen zdavno podporo.

Občni zbor vzame poročilo odobrovalno na znanje, potem pa poroča zvezni blagajnik gospod Ahčin, da je v blagajnici 490 gld. denarja, kateri so naloženi v Ljubljanski mestni hranilnici, poleg njih pa še 500 gld., katere je dovolil slav. deželni odbor kranjski pred kratkim. Račun se je po revizorjih natančno pregledal in ga občni zbor odobri. Glede novih znamk za poveljnike in podpoveljnike gasilnih društev, kateri bi naj bili naramiki (Achselets) in jednaki pri vseh gasilnih društvih v Avstriji, sklene zbor, da se isti ne vsprejme in se sklep o tem odloži za prihodnje leto, kajti malo veselja je mej gasilnimi društvii prisvojiti si te tuje znamke. Sklenilo pa se je, naj zvezni odbor nasvetuje za vsa kranjska gasilna društva jednaka odlikovanja in o tem poroča pri občnem zboru, kateri bode prihodnje leto v Ljubljani. Za odposlanca k shodu vseh avstrijskih gasilnih društev, kateri bode meseca septembra t. l. v Inomostu, izvoli se jednoglasno stotnik Postojnskega gasilnega društva gospod Petrič.

Volitev v zavezni odbor, katere izid smo naznanili že včeraj, vršila se je po listkih. Po zvršeni volitvi zahvali se predsednik Doberlet na izvolitvi in obljubi da bode z vsemi silami deloval za

Dalje v prilogi.

napredek gasilstva na Kranjskem. Izreka tudi zahvalo odbornikom, ki niso bili več voljeni, in to gg. podpredsedniku Rüttingu, Juvančiču in Adlešiču, čemur zbor pritrdi, na kar se zborovanje, ki je trajalo tri ure, sklene.

Pri skupnem obedu v salonu gostilne Fischer, katerega so se udeležili vsi delegati, napil je župan g. Močnik presvetlemu cesarju kot najvišjemu zaščitniku gasilnih društev; g. Doberlet gasilnemu društvu Kamniškemu, kot trdni, že stari veji gasilstva na Kranjskem, g. Fajdiga gosp. Doberletu kot očetu gasilnih društev na Kranjskem, gosp. Adlešić vrlému Kamniškemu županu g. Močniku, bivšemu načelniku gasilnega društva, gosp. Saxe r zveznemu blagajniku gosp. Ahčinu, desni roki gosp. Doberleta v vseh gasilnih rečeh. Sledila je še dolga vrsta zdravic, na kar so odšli gasilci k vaji, pri kateri je Kamniško gasilno društvo na velikem trgu pokazalo svojo izurjenost in spretnost, da se je vse čudilo. Na večer je bil na vrtu Fischerjeve gostilnice koncert, kjer so peli „Lira“, društvo „Hajdrih“ iz Proseka in „Slavec“ iz Ljubljane, svirala pa je Domžalska godba. Žal, da za več ko polovico došlih gostov ni bilo prostora. Ob 8. so se vračali vsa društva z godbo na kolodvor in se odslovili z „Živio“ in „Slava“ klici od prijaznih Kamničanov, katerim kakor vsem gostom bode ostala lepa ta slavnost gotovo vedno v prijetnem spominu.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VII. velika skupščina

dne 28. julija 1892 v Postojini.

(Dalje.)

Tajnikovo izvestje slóve:

Slavna skupščina!

Velepoštovane dame, častiti rojaki!

1. Gotovo ni malenkostna zadeva, ki je zbrala danes toliko slovenskega sveta v tem širnoznanem trgu slovenskem. Privabila nas je vse vodilna zvezda, katera pripelje naš ljubljani narod k pravi krščanski omiki, k večji samozvesti, k jekleni značajnosti in tako k lepši bodočnosti — ta zvezda je: dobro urejeno slovensko šolstvo na versko-narodni podlagi. Nepoznalec slovenskih razmer bi se čudil — ko uprav to povdarjam — misleč, da imamo svoje šolstvo tako uravnano, kakor je to mej omikanimi narodi običajno; a žal! moramo mu mi odvrniti: da našo zvezdo otemneva dvojni oblak, jeden se vzdiguje od jugozapada od naših sosedov ob Jadranskem morju, drugi privihra od nebotičnih gorā naših severnih sosedov. V sredi mej temi orjaki giblje se naš čili žilavi rod, delujoč i trpeč, le malo-kedaj se radujoč, ker je odkazan na svoje skromne moči, ker pogreša zaslonbe zemeljskih mogočnjakov. Rod naš z vsemi silami teži za kulturo, a zavir mu je pretažati obilo. Vse te megle bi si rad prepodil in za to se zaupno ozira v take pomočnike, ki so mu že pred tisoč leti pokazali pravo pot k krščanski omiki in resničnemu napredku. Družba, ki se imenuje po prvoučiteljih slovanskih „družba sv. Cirila in Metoda“, postavila si je nalog, po svojih skromnih močeh dosežati na prosvetnem polju isti smoter, za kateri sta se znojila sveta blagovestnika — to je krščanska vzgoja in izobraženje slovenske mladine s pomočjo mile materinščine. Ker vsa slovenska mladež — osobito ob periferiji našega ozemlja — ne uživa še te dobrote, zato skuša naša družba, ki je bila osnovana uprav v obrambo naše dece, odpomoči temu preobčutnemu nedostatku. To je pred očmi družbinemu vodstvu, katero danes že sedmič stopa pred Vas, čč. skupščinarji in družbeniki, da Vas obvesti ob svojih naporih in sploh o društvenem gibanju. Ako vodstveni izvestitelj seže v zadajo upravno dobo, ne kani Vam opisovati vsega, kar je bilo vodstvu preresetavati, ker bi bilo za današnji shod preobširno. Upam, da čč. skupščinarje zadovoljim, ako načrtam družbino gibanje le v glavnih obriah.

2. Ianska skupščina se je z nepričakovanim sijajem izvršila dne 26. julija v gostoljubnem Kamniku; poročilo o njej najdejo čč. družbeniki v „Vestniku“ V. Pri tem zborovanju je bila izstopivša tretjina odbornikov zopet soglasno poklicana v vodstvo, kateremu je reševati društvene zadeve. V to svrhu se je v zadnji upravni dobi vodstvo sošlo k jednajstim sejám, in sicer je bila: XLVIII. — oziroma 1. seja pretekle dobe — dne 5. avg. 1891; XLIX. dne 28. septembra; L. dne 4. novembra; LI. dne 2. decembra 1891; LII. dne 18. januarja

1892, ki je bila seja ožjega odbora, in istega dne potem LIII. plenarna seja; LIV. dne 24. februarja; LV. dne 12. marca zopet seja ožjega odbora; LVI. dne 11. maja; LVII. dne 25. junija in LVIII. dne 13. julija. Tu so se reševale prošnje in uloge ter osobito zadeve družbinih šolskih zavodov, istakto so se odobrili koraki, ki jih je moralo pri nujnejših stvareh storiti društveno upraviteljstvo, kakor sta v glavnih točkah že sproti objavljala čitajočemu občinstvu naša dnevnikar in po njiju tudi drugi naši časopisi

3. Kakor telo ne more živeti brez hrane, tako naša družba ne bi mogla uspevati brez življenske moči, to je — brez novcev. Da bi se poleg rednih podružničnih prispevkov odprli še novi viri denarne dobave, ukrenilo je vodstvo s posebnimi okrožnicami zglasiti se pri vseh slavnih hranilnih in posojilnih društvih po slovenski domovini. Okrožnica z meseca decembra 1891, št. 1507, poslala se je čez 50 slovenskim denarnim zavodom proseč jih, da se kolikor mogoče, ob sklepanju letnih računov veledušno spominjajo i naše družbe. Z radostjo beleži vodstvo, da ta korak ni bil brezuspešen, kajti odzvale so se dozda nastopne posojilnice: Ormoška s 15 gld., hranilno in posojilno društvo v Glinjah z 10 gld., Nabrežinska s 5 gld., kmetška posojilnica ljubljanske okolice in posojilnica na Vrhniki vsaka z 20 gld., notranjska posojilnica v Postojini z 10 gld., okrajna posojilnica v Kameniku s 5 gld., Ormoška zopet s 15 gld., posojilnica v Celovcu s 5 gld., v Vitanju in v Črnomlju vsaka z 10 gld., v Gornjem Gradu, v Šmihelu pri Pliberku in v Črni vsaka s 5 gld., obrtno pomočno društvo v Ljubljani, ravnateljstvo meščanske vojašnice v Ljubljani, posojilno društvo v Sinči Vesi na Koroškem vsako z 10 gld.; posojilnica v Krškem nalaga vsako leto po 10 gld. v našo družbine svrhe. (Slava jim!)

Ker se je na občnem zboru prvega slovenskega telovadnega društva „Ljubljanski Sokol“, ki ima velike zasluge za probujo slovenske zavesti, soglasno sprejel nasvèt, da se mej njegovimi čč. člani po manjših zneskih nabira toliko časa, da bode skup 100 gld. in društvo postane pokrovitelj naši družbi, kar se je v čast „Sokolu“ in v veselje naše že zgodilo, ker je njega slavní odbor že doposlal pokroviteljskino, zdel se je vodstvu omenjeni sklep tako pomenljiv, da je ukrenilo priporočati ga tudi drugim narodnim ter slovenskim društvom sploh v blagohotno posnemo. V sled tega smo razposlali o k r o ž n i c o št. 1551 z meseca februarja 1892 165 slovenskim društvom in sicer v Ljubljani 22, na Kranjskem izven Ljubljane 55, na Štajerskem 42, na Primorskem 37 in na razne kraje še 9, s spoštljivo prošnjo, da se po svoji mogočnosti spominjajo i naše družbe. *) (Dobro, dobro!)

*) Pri skupščini v Postojini se nam je naznanilo, da si prisvaja v tem obziru čast prvenstva slavna čitalnica v Planini na Notranjskem, ker se je pri njenem občnem zboru že pred dvema letoma soglasno sprejel nasvet: od čistega letnega preostanka odločiti po 20 gld. in sicer o raznih prilikah nabirati, dok naraste vsota do pokroviteljskine 100 gld., kar se je zgodilo uprav ob skupščini. Torej je čitalnica Planinska iz lastnega nagiba izpeljavala to, kar namerava okrožnica, le da vodstvu to ni bilo javljeno. Op. poroč. (Dalje prih.)

Pevska slavnost „Slovenskega pevskega društva na Ptui“

dne 14. avgusta v Šoštanji.

(Konec.)

Za lep uspeh javne telovadbe združenih Sokolskih društev pridobil si je veliko zaslugo vrli Celjski Sokol, ki je pri slavnosti nastopil v impozantnem številu, blizu 40 članov v društveni obleki. Mladi Celjski Sokol pokazal je, da se tudi v neugodnih razmerah in pri vseh zavirah, ki mu jih stavi mestni zastop Celjski, razvija prav krepko in dela neustrašeno. Zato se ga pa nasprotniki sami bojé Celjskega Sokola odbor poskrbel je dogovorno z Ljubljanskim Sokolom vse potrebno in reči moramo, da je uprav javna telovadba bila prav lep dodatek vsej slavnosti, da je naredila najbolji utisek na zbrani narod, ki se je čudil čilosti Sokolskih telovadcev. Proste vaje izvajalo je okolu 60 članov raznih društev skupno in prav točno. V malem bilo je to pristna slika Sokolskih vaj, kakeršne so vršili lani češki Sokoli pri veliki Sokolski slavnosti v Pragi. Vaje na orodjih delalo je nad 30 članov Celjskega, Ljubljanskega in Hrvatskega Sokola in to na drugo in na bradlji. Vse se je le divilo

zares izbornim in elegantno izvršenim, deloma jako težkim vajam slovenskih ter hrvatskih Sokolov in pa skupinam Ljubljanskega Sokola. Kakor že pri prostih vajah, tako je tudi pri poznejih produkcijah donela od vseh strani živahna pohvala izmej gostih vrst gledalcev, katerih je bilo na tisoče zbranih na prostornem glavnem trgu. Sokoli pokazali so znova, da so pri vsaki večji narodni slavnosti vedno pripravljeni in res pravi pionirji za probujevanja naroda.

Ko je končala telovadba, bilo je zborovanje „Slovenskega pevskega društva v Ptui“, o katerem bomo poročali na drugem mestu.

Takoj po zborovanju pričel se je poglavitui del vse slavnosti, to je bil namreč koncert, ki se je vršil na prostornem vrtu gosp. Pečnikovega hotela. Gotovo več nego dve tisoči ljudij bilo je na vrtu in v obližji. Pričela je koncert godba Zagrebskega ognjegasnega društva pod vodstvom svojega kapelnika g. Antona Stöckla ter svirala prav čvrsto Zajčevu „Poputnico“. Ker je bil čas že nekoliko pozen, morale so se vršiti posamične pevske točke zaporedoma, a godba je svoje točke izvršila pozneje. Nedvédovo veličastno skladbo „Avstrija moja“ pel je moški, nad 100 pevcev močni zbor pod vodstvom g. nadučitelja Jurkoviča iz Šmarja pri Jelšah dovršeno in precizno, da je bilo občinstvo oduševljeno takoj s prvo pevsko točko. Pravi biser pa je bila naslednja številka Volaričev mešani zbor „Grajska hči“, ki se je pel s toliko milino in umetniško lepim izrazom, da so ga morali celega ponoviti na burno zahtevanje, ker občinstvo ni dalo prej miru, da je še jedenkrat čulo to zares lepo skladbo. G. Volarič je posebno srečen v svojih skladbah za mešani zbor in „Grajsko hči“ smeti je prištevati mej njegova najboljša dela te vrste. Samospeva za sopran in alt peli sta gospodični sestri Micika in Antonija Stupica, učiteljici pri sv. Marku. Mili, nežno doneči sopran se je po končanem samospěvu prav lepo zlival s krepkejšim altom v divno harmonijo, katero je spremljal brenčeči zbor. Tenor-solo pel je član „Slovenskega pevskega društva“ z Dunaja g. Mičoch. Krepek, velsimpatičen njegov glas in jasno, lepo izgovarjanje slovenskih besed pričala sta nam takoj pri prvih zvokih, da imamo pred saboj izvrstno šolanega pevca. Izborne soliste podpiral je mešani zbor tako vrlo, da je bil celotni utis, kakor rečeno, uprav velikanski. Tudi ta zbor, kakor vse poznejšnje, vodil je g. Jurkovič, ki zasluži za to izborna vodstvo najtoplejše priznanje. Ako pomislimo, da je zbor, močan blizu 200 pevk in pevcev, sestavljen iz toliko posamičnih oddelkov, ki so se združili šele na dan koncerta v jedni sami glavni poskušnji, tedaj nam je pohvalno omenjati marljivosti pojedinih pevk in pevcev in njih učiteljev in voditeljev po raznih slovenskih krajih. Le na tak način dal se je doseči toliko lep uspeh. Kot tretja pevska točka pel se je mojstra Nedvéd a že starejši, a vedno lepi „Venec slovanskih pesmi“. Samospeva „Moravo“ in „Kdo rojen prihodnih“ pel je Graški stud. med. g. Stuhec iz Celja. Mladi pevec ima jako simpatičen bariton, katerega je izborna izobrazil v operni šoli v Gradci. Da je dosegel jako lep uspeh, je po rečenem umevno samo ob sebi. Tudi zbor izvršil je svojo nalogo na občno zadovoljnost. Nastopni številki sta bila mešana zbor Vilharjev „Domovini“ in Nedvédov „Ljubica“. Obe jako lepi in efektni skladbi naših dveh prvakov skladateljev izvedel je mešani zbor z isto točnostjo in dovršenostjo, katero smo že omenjali pri „Grajski hčeri“. Kakor pri vseh prejšnjih točkah izražalo je občinstvo z burnim odobravanjem svojo zadovoljnost. Vspored se je na to pretrgal toliko, da je zapelo slavnozvano „Slovensko pevsko društvo z Dunaja“, ki je poslalo 16 svojih pevcev k slavnosti, dva zbora, jeden češki in jeden hrvatski. Izborna in dovršeno petje dragih čeških bratov vzbudilo je pravo radost in navdušenost mej občinstvom. Vodil je zbor g. Jiřík, znani prijatelj Slovencev, ki je tekom zadnjih dvajset let večinoma učil in vodil tudi pevski zbor akademičnega društva „Slovenije“. Deputaciji na čelu sta bila dvorni odvetnik g. dr. Lenoch, bivši predsednik in pa bankier g. Bruchal, sedanjí predsednik „Slovenskega pevskega društva na Dunaji“. Razun Čehov sta bila v deputaciji tudi društveni podpredsednik, stalno na Dunaji bivajoči slovenski rodoljub g. R. Pukl in nadobudni Hrvat g. dr. Brlić. Ni treba še posebe omenjati, da je deputacija, sestavljena od tako odličnih in priljubljenih oseb obračala vso pozornost na-se.

Zadnja točka pevskega vsporeda bil je Försterjev moški zbor „Gorenjci smo“ iz njegove komične opere „Gorenjski slavček“ s spremljevanjem orkestra. Ker je bil pevski zbor preizkušeno razpostavljen, godba pa prečvrsta, ker ni bilo godal, nego samo trobila, bilo je razmerje mej pevci in spremljevanjem zaradi tega včasih celotnemu vspehu nekoliko na kvar. Sicer se je pa izvedla tudi ta prelepa točka, kolikor je bilo pri omenjenih razmerah mogoče, prav povoljno pod vodstvom g. Stöckla in se je tako dovršil pevski program. Ljubljanski kvartet (gg. Pavšek, Branke, Lilek, Dečman) zapel je potem tri točke in sicer tako, kakor smo navajeni od tega kvarteta, o katerem smemo reči, da nema tekmece na Slovenskem. Pokazal je vso milino in krasoto naših pesnij z izredno finim prednašanjem. Občinstvo je le obžalovalo, da je bilo že tako pozno; želelo je še vedno čuti zopet drage češke pevce in pa kvartet Ljubljanski. Godba svirala je še Titlovo „jugoslovansko ouverturo“ in ostale točke svojega vsporeda in sicer tako izvrstno, da sme tekrovati z vsako vojaško godbo. Še pred pričetkom koncerta osnoval se je pri posebnih mizi „hrvatski stol“, kjer so bili tudi gostje iz Dalmacije in s Primorja. Vrstile so se navdušene zdravice in napitnice, ki so se nadaljevale v prestankih mej posamičnimi točkami koncerta. Žal, da je posebni vlak odbajal tako zgodaj uazaj. Ob 11¹/₂ uri že se je moral odpeljati eden del udeležencev, ko bi se bila lahko pričela najživahnejša prosta zabava, ako bi bila vsa družba ostala skupaj in bi se bil ples priredil v dvorani, kjer je bil banket. Plesalo se je le v tesnih čitalniških sobah, sicer tudi prav vstrajno, a prostori so preveč omejeni za toliko množico. V raznih drugih gostilnah pa je bilo do pozne ure prav veselo življenje in petje, posebno pri gosp. županu, kjer so prepevali pevci Dunajskega slov. pev. društva in pa Ljubljanski kvartet in pa v stari čitalnici, kjer je bila tudi jako velika družba.

Tako je končala lepa slavnost, ki ostane gotovo vsacemu v najprijetnejem spominu. Uprav ogromna množica, ki se je udeležila, bila je prav za prav slovenska inteligenca iz vseh pokrajin. Videli smo mnogo odličnih rodoljubov, poslancev, duhovnikov, odvetnikov, uradnikov, posestnikov, trgovcev, profesorjev in učiteljev, velikošolcev, dijakov itd. Bila je večinoma odlična družba, kakor se zbira le pri izrednih prilikah, a tudi prostega naroda ni manjkalo, dokaz, da je probujen in se zaveda. S posebnim zadoščenjem smo opazili, da se je v pevskega zbora videlo tudi več gg. duhovnikov, ki so složno sodelovali z ostalimi pevskimi tovariši. Da se je vse izvršilo v tako lepem redu, je zahvaliti tudi res objektivnemu in hvalevrednemu postopanju g. župana in občinskega sveta, kakor smo že omenili. Kolika razlika mej temi možmi in mej razširjevalci Celjske nemške kulture, ki se je tudi ta pot pokazala v svoji najodurnejši obliki!

Ker za drugi dan ni bilo nič gotovega programa, odpeljalo se jih je mnogo že z jutranjim vlakom. Ostali pa so priredili skupni izlet v Velenje, kjer se je improviziral prav imponanten koncert v hôtelu pri g. Raku. Nekoliko ljubeznivih pevk sodelovalo je prav čvrsto v mešanih zborih, prav krepek moški zbor pa se je sestavil „ad hoc“ in so sodelovali Sokoli, Triglavani, Savani in drugi pevci. Ljubljanski kvartet bil je jako radodaren, samospeve pa sta pela operni pevec g. Jos. Noll in g. Stuhec. Kmalu zbrala se je velika množica in zvesto poslušala zares izbornu petje. Pozneje šla je vsa družba v gostilno g. Ježovnika, narodnega župana Velenjskega, ter ga pozdravila, na kar se je prav lepo zahvalil ter odzdravil. Le prehitro prišel je čas, ko se je bilo treba odpeljati proti Celju. Z navdušenim petjem poslovili smo se posebno v Šoštanju, kjer se je zbrala velika množica na kolodvoru. Istotako bilo je v Žalcu. Ločili smo se iz krasne Šaleške in Savinjske doline in od nje zavednega prebivalstva s prirčno željo, da se skoro zopet vidimo v katerem kraju prelepega slovenskega Štajerja. Veliki koncerti, katere prireja vsako leto vrlo slovensko pevsko društvo, postali so poslednji čas vedno lepši in lepši in prave narodne slavnosti občeslovenske. Slovenska in slovanska pesem naj nas druži vse tudi nadalje in navdušuje za prekrasno našo domovino. Hvaležni smo pevcem slovenskim, a še posebno kličemo: Živele ljubeznive naše slovenske pevke v spodnjem Štajerji. —i.

Domače stvari.

— (Osobne vesti.) Deželnosodnimi pristavi v Trstu so imenovani gg.: dr. Henrik Krammer, sodni pristav v Tolminu, Henrik Paderzoli, sodni pristav v Buzetu, in dr. Jakob Sbisa, avskultant v Trstu; avskultanta Anton Laneve in Alojzij Martinelli imenovana sta sodnima pristavcma v Buzetu; avskultant dr. Anton Perišič pa sodnim pristavom v Tolminu.

— (Dolenjski železnici.) Pri včerajšnji ponudbeni obravnavi za zgradbo druge proge Dolenjskih železnic od Grosuplja do Straže, ki se je vršila na Dunaji pri generalnem ravnanstvu avstrijskih državnih železnic, ponudili so popusta od določene zgradbene svote: firma Ceconi & Comp. 13¹/₂%, Peter Kraus 4⁹/₁₀%, Kisch in Rabaz 14¹/₂%, Hauser 10¹/₂%, Redlich & Berger 11⁹/₁₀% in Gross & Comp. 10⁹/₁₀%.

— (Šentjakobsko-Trnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda) pravila je visoka c. kr. deželna vlada potrdila.

— (Slov. ferijalno društvo „Sava“) priredi dne 21. avgusta t. l. ob 2. ur popoldne v prostorih Kranjske čitalnice društven shod za gorenjsko okrožje s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav članov in gostov. 2. Nasveti v zmislu poslovnikovem in ukrepi. 3. Slučajnosti.

— (Gg. pevci društva „Ljubljane“) opozarjajo se na pevske vaje s pristavkom, da pevcem, ki ne obiskujejo vaj, ni smeti javno nastopati in na posledice, ki iz tega in iz zanemarjenja pouka izvirajo.

— (Dijaška veselica v Kranji.) Piše se nam iz Kranja: Za dijaško veselico, katera se bode v našem mestu dne 21. t. m. vršila, delajo se velike priprave. Naši meščani se veselijo, da morejo vzprejeti zopet jedenkrat dijake v svojo sredo, katerih imamo žalibog malo, odkar je naša gimnazija preložena. Opozarjamo rodoljube slovenske, kateri bodo ta dan napravljali izlete, da se spomnijo našega mesta, v katerem se bode vršila dijaška veselica v naroden smoter, namreč na korist spomeniku našega pesnika prvaka, dr. Franceta Prešerna.

— (Občinske volitve v št. Juriji) poleg Kranja vršile so se dne 4. t. m. prav redno. Županom izvoljen bil je bivši župan g. Matej Barle z Luže. Svetovalci pa so izvoljeni gg. Kozelj Jaka z Viševka, Janez Sajovic iz Velesova, Franc Okorn iz št. Jurja in Martin Rogel iz Tupalič. Pokanje možnarjev naznanjalo je — piše naš poročevalec — nam občanom, da se je volitev nam ugodno zvršila. Bog ohrani nam vrlega župana, kakor tudi njega svetovalce in odbornike! — Pri občinskih volitvah v Stražišah nad Kranjem voljeni so bili gosp. Franc Šiferer, posestnik v Srednjih Bitnjah, županom, za občinske odbornike pa gg.: Luka Šmid, posestnik v Gaštaju, Franc Resman, posestnik v Stražišah, in Franc Porenta, posestnik v Bitnjah.

— (Slovensko pevsko društvo v Ptuj.) V velikem zborovanju, ki se je vršilo dne 14. t. m. v Šoštanju, volili so društveni člani nastopni odbor: Predsednikom je voljen č. o. Konrad Stazinski (dosedanji predsednik g. Zelenik je izjavil, da mu ni moč prevzeti nove izvolitve). Odborniki so: Gosp. Mihael Lešnik, častni član in dosedanji podpredsednik; g. dr. Anton Brumen; g. Fran Copf, dosedanji blagajnik; g. Fran Čeh; namestnika pa: g. Jan Sedlaček, dosedanji arhivar in Fran Lovrec. Vnanji odborniki so: gospod dr. Fran Jurtela v Šmarji, g. prof. Fran Orožen v Ljubljani, g. dr. Jurij Hraševac v Celji in g. dr. J. Bezjak v Mariboru. Za pregledovalce računov so voljeni: g. Anton Klobučar, g. Anton Gregorič in g. Hinko Stanjko.

— (Slovenski shodi na Koroškem) bodejo naše nasprotnike silno v oči. Trepetaje same jeze izdajajo se sami, da zmatrajo slovensko gibanje na Koroškem za to, kar je dejanski, za jako resno stvar, katera utegne podkopati nemško prevlado. Tetka „Tagespošta“ se lovi za fikcijo, da slovenski narod na Koroškem ne stoji za svojimi prvoborilci, da obsoja njih delovanje, tako, kakor se utopljenec lovi za peno. V onemoglem svojem srdu natvezila bi rada svetlo, da prihajajo koroški Slovenci na zborovanja Slov. katoliško-političnega društva le vsled prigovarjanja, v jedni sapi pa prizna, da se slovenski shodi izdatno množijo in priporoča na drugem mestu, naj skrbé nemški stariši, da se njih otroci naučijo — slovenskega jezika, češ, da brez tega ni moči izhajati. Kolika prememba!

— (Velik požar.) V noči od ponedeljka na torek nastal je v Trstu velik požar. Pogorel je ves les, kar ga je bilo na skladišču lesnega trgovca Tedeschija. Po težkem, dolgotrajnem delovanju posrečilo se je gasilcem in vojakom lokalizovati ogenj in rešiti sosedne zgradbe. Požar je nastal na dveh straneh skladišča. V tem skladišču spale so nekatere osebe, ki so precej nevarno ožgane, štirje konji pa, ki so tudi nočevali v tem skladišču, so poginili. Škode je do 200.000 gld.

— (Umor.) Kolarski pomočnik Jožef Devasio sprl se je v nedeljo popoldne v Trstu s svojim znancem konjarskim hlapcem Ant. Jenkom, s katerim je igral na karte. Jenko popadel je svoj nož in z njimi zabodel Devasio, da je vsled rane drugi dan umrl. Jenka izročili so dež. sodišču v Trstu.

— (Čehi v Zagrebu.) V ponedeljek zvečer prispeli so češki učitelji in izletniki, kateri so se jim pridružili, v hrvatsko stolico. Navzlic temu, da je policija zabranila vsak oficijelni vzprejem, navzlic temu, da je zagrozila „Česki besedi“ z razpustom, če pozdravi svoje rojake in učiteljem pod globo 100 gld. zabranila priti na kolodvor, vzlic temu bil je vzprejem sijajen. Na tisoče in tisoče zbralo se je občinstva, tako da je bil promet z voznimi od kolodvora in po Ilici zaustavljen. Ko se je vlak ustavil, zaorili so gromoviti „Živele Česi“ in „Živele Hrvati“. V imenu meščanstva pozdravil je goste g. Sollár ml., pevci pa so zapeli „Liepa naša domovina“ in „Oj Slaveni“. Gostje in domačini uredili so se pred kolodvorom v pare in pevaje slovanske pesmi korakali v mesto. Na Jellačičevem trgu zahvalil se je češki duhovnik za krasni vzprejem in potem so se razšli gostje na svoja stanovanja. — Omenjeno bodi še, da je policija Zagrebška prepovedala učiteljem, dajati češkim gostom prenočišča.

— (Občinske volitve v Zagrebu.) Včeraj volili so častni občani Zagrebški jednega obč. svetnika. Voljen je bil kandidat opozicije prof. dr. Bresztyenszky. — Danes se je vršila ožja volitev mej vladnim in opozicijskim kandidatom, katera nista pri volitvi I. razreda v 2. okraju dobila absolutne večine.

— (Razpisana služba.) Na dvorazredni ljudski šoli v Gorenjem Moselju izpraznjeno je nadučiteljsko mesto z dohodki tretjega plačilnega razreda, prostim stanovanjem in službeno doklado letnih 50 gld. ter drugo učiteljske mesto z dohodki četrtega plačilnega razreda. Prošnje uložiti je v štirih tednih pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju.

— (Iz domačih zdravilišč.) Do dne 11. t. m. prišlo je v Krapinske toplice 1207 strank ali 1656 oseb.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Iglava 17. avgusta. Začela se je preizkava zaradi pretepa mej češkimi delavci in nemškimi telovadci. Čehom se očita, da so telovadce napadli pri Nemškem Brodu. Preiskava dognala, da je pet telovadcev lahko ranjenih. Tovarnarja Moravca in tri delavce so zaprli.

Pariz 17. avgusta. Sinoči upepelil ogenj restavracijo Peters in ondu nahajajoče se skladišče oglja. Štirinajst ognjegascv omedlelo; trije so nevarno bolni.

Biella na Sardiniji 17. avgusta. Danes zjutraj uničil požar gledališče, imenovano Teatro sociale. Postanek ognja ni znan. Škode nad 300.000 gld.; ponesrečil ni nihče.

Narodno-gospodarske stvari.

— **Mala loterija.** V mali loteriji zadeli so ljudje minolo leto 7.708.700 gld. ker 15% pristojbina od teh dobitkov je vrgla po izkazu fin. ministerstva državni blagajnici 1.156.306 gld. Koliko so pa večinoma revni ljudje znosili v loterijo, to pa ni povedano, a gotovo je da mnogo več, nego znašajo dobitki. Glavni dobiček iz male loterije ima država sama. Zato ji tudi neče odpraviti.

— **Razpis dobave.** C. in kr. intendancija 3. voja v Gradci naznanja, da kupi c. in kr. vojaški erar po trgovskih običajih 1.770 meterskih stotov pšenice, 8.880 meterskih stotov rži, 14.520 meterskih stotov ovs, eventualno nadaljnih 2.120 meterskih stotov rži in 2.220 meterskih stotov ovs magacinske navadne vrste in sicer potom vojaških oskrbovalnih magacinov v Gradci, Mariboru, Celovci, Trstu, Gorici in Pulju ter potom erariškega skladišča za žito in moko v Mariboru. Za Trst, Gorico in Pulj razpisane množine ovs oddati je po sled-

avg. Auer, Feru, Bina & Rasch, lekar Groschenel, Ant. Krisper, Ed. Mahr, Mayr-
jeva lekarna „pri zlatem jelenu“, Piccoli-jeva lekarna „pri angelju“, Ubald pl.
Trnkovec lekar. V Kramji: Martin Pettan, Rud. Starovasnik. **Generalno za-**
stopstvo za Avstro-Ogersko: A. MOTSCH & Co. Dunaj, I. Lugeck 3.

Aviso.

C. in kr. vojaški erar kupi po trgovskih običajih nastopno imenovane žitne plodove
magacinske-navadne vrste.

Oddajni kraj	Nakupilo se bode			Oddajni roki in termini				Opomnja	
	pšenice	rži	ovsa	in sicer do	pšenice	rži	ovsa		
	meterskih stotov				meterskih stotov				
vojaško preskrbovalno skladišče	Gradec	—	2390	7650	konec decembra 1892	—	400	—	Za v vojaška preskrbovalna skladišča v Trstu, Gorici in Pulji namenjene oddajalne množine ovsu moči je oddati eventualno v Mariboru ali Ljubljani.
					" januarija 1893	—	500	1000	
					" februarija 1893	—	500	2000	
					" marcija 1893	—	500	2000	
					" aprila 1893	—	490	2650	
	Maribor	—	—	4780	konec februarija 1893	—	—	1000	
					" marcija 1893	—	—	1000	
					" aprila 1893	—	—	1000	
					" maja 1893	—	—	1780	
	erariško skladišče za žito in moko v Mariboru	1770	4510	—	konec januarija 1893	400	1000	—	
" februarija 1893					400	1000	—		
" marcija 1893					400	1000	—		
" aprila 1893					400	1000	—		
" maja 1893					170	510	—		
vojaško preskrbovalno skladišče v Celovci	—	1980	—	konec februarija 1893	—	400	—		
				" marcija 1893	—	500	—		
				" aprila 1893	—	500	—		
				" maja 1893	—	580	—		
vojaško preskrbovalno skladišče v	Trstu	—	—	310	konec januarija 1883	—	—	200	
					" februarija 1893	—	—	110	
	Gorici	—	—	1340	konec februarija 1893	—	—	400	
					" marcija 1893	—	—	400	
					" aprila 1893	—	—	400	
					" maja 1893	—	—	140	
	Pulju	—	—	440	konec januarija 1893	—	—	440	
	Eventuelno se bode še dalje nakupilo:								
erariško skladišče za žito in moko v Mariboru	—	2120	—	konec januarija 1893	—	400	—		
				" februarija 1893	—	400	—		
				" marcija 1893	—	400	—		
				" aprila 1893	—	400	—		
				" maja 1893	—	520	—		
vojaško oskrbovalno skladišče v Mariboru	—	—	2220	konec decembra 1892	—	—	400		
				" januarija 1893	—	—	400		
				" februarija 1893	—	—	400		
				" marcija 1893	—	—	400		
				" aprila 1893	—	—	620		

Ponudbe za prodajo se oddajo oziroma pošiljajo v obliki pisma in prevedene s kolkom za 50 kr. ter specijelno na zavrtku kot ponudbe označene do 29. avgusta t. l. 10. ure dopoldne pri intendanciji 3. voja v Gradci.

Ponudbe cen stavlja se od meterskega stota in navesti je vrstna teža v kilogramih, kolikor jih pride na hektoliter, a izjaviti je izrecno, je li ušeta tudi užitina, merovina in vse druge lokalne naklade, katere je eventualno plačati, ali ne. — Kjer to ni izrecno povedano, se bode smatralo, da so v ponudno ceno uštete vse te dajatve.

Žitni plodovi inozemske provenijencije izključeni so od nabave, posebno se pa še naglašja, da

da se bosenski oves ne smatra kot domači pridelek.

Železniško tehtanje je izključeno in se imajo dotične manipulacije vršili v eraričnih skladiščih.

Za pšenico in rž boljše ali magacinske navadne kakovosti se morejo zahtevati razmerno večje cene. Kot najvišja cena za vrstno težo se zaračuni praviloma pri pšenici teža z 78 kgr. in pri rži z 74 kgr.

Onim ponudnikom, kateri niso v sklepnem pismu izrecno povedali, katere kakovostne teže bodo posamne dajatve, ne dovoljuje se za oddane večje kakovostne teže načeloma nikakova bonifikacija.

Prodajalci so dolžni, ako to zahteva intendancija, uložiti eventualno varščino v denarjih in sicer 10% vrednosti ponujenega blaga.

Varščino — ako se taka od njega zahteva — uložiti ima prodajalec zajedno s sklepnim pismom.

Pridelovatelji, občine, gospodarska društva oproščena so glede dajatev, katera zalagajo z lastnimi pridelki, na vsak način ulaganja varščina.

Ponudniki, kateri glede solidnosti in sposobnosti niso znani korni intendanciji, imajo skrbeti tudi za to, da se korni intendanciji vpošlje do dne obravnave spričalo o ponudnikovi zmožnosti, ki je izpostavljeno od kompetentne oblasti.

Moči je ponuditi tudi manjše partije žita in sicer najmanj 100 meterskih stotov.

Vojaška uprava si pridržuje, ponudniku ponudeno vso pošiljatev ali pa samo del iste privoliti ali pa tudi vse odkloniti.

Erariške vreče izposojajo se — dokler jih je dovolj v zalogi — le proti plačilu posojilnine.

Plačanje žitnih količin, ki se bodo do konca decembra 1892 priposlale, kolikor jih je potreba za 1. 1893. zgodi se v teku meseca januarja 1893, onih partij pa, ki se imajo poslati meseca januarja 1893 plačalo se bode takoj, čim jih prevzame vojaško oskrbovalno skladišče.

Provenijencijo blaga povedati je v ponudbi. Ako zahteva ponudnik za dajatve olajšila vojaškega tarifa, specifikovati mora provenijencijo, ako je to mogoče, po prejemnih krajih.

Pri tem se opozarja na to, da za žito v polnih vagonih na c. kr. priv. južni železnici in c. kr. avstr. državnih železnicah obstoje „specijalni tarifi“, ki so cenejši, kot je vojaški tarif. Teh specijalnih tarifov posneti je iz časnega dodatka k tarifu družbe c. kr. priv. južne železnice odnosno iz ukaznega lista c. kr. trgovskega ministerstva št. 12 ex 1892 (str. 193).

Zvezek z dne 31. julija t. l., ki sodrži pogoje ali običaje, ki služijo v podlogo temu kupu, možno je prebirati od vsakega v navadnih uradnih urah pri tej korni intendanciji, kakor tudi pri vojaških oskrbovalnih skladiščih v Gradci, Mariboru, Ljubljani, Celovcu, Gorici, Trstu in Pulju.

Tudi se ta zvezek proti plačilu 4 krajcarjev od tiskane pole dobi lahko pri vsakem vojaškem oskrbovalnem skladišču.

V vsaki ponudbi mora prodajalec izrecno izjaviti, da bode sklenil kupčijo po določbah predležečega avisa, potem po določbah prej označenega, njemu v polnem obsegu znanega zvezka običajev ali pogojev, kakor tudi, da se bode odzval pozivu, da položi varščino.

Na ponudbe, katere bodo naknadno prišle telegrafičnim potom, ali katere stavlja drugačne pogoje, kakor so določene v tem avisu, in v zvezku pogojev, in na take, katerih imegno je krajši nego do uštevšega 11. septembra 1892, se ne bode ozir jemalo. (991)

V Gradci, dne 11. avgusta 1892.

C. in kr. intendancija 3. voja.

Novosti!

Srajce za turiste.
tkane iz najboljšega materijala, gladko ali progasto barvane, s širokim ovratnikom in dvema žepoma na prsih, popolna velikost, izborna delo.
1 komad gld. 1.20.

Svileni pasi
1 meter dolgi, 6 cm. široki, z dvojno in posrebrano zapono v obliki kače.
1 komad 50 kr.

Klobuki za turiste
iz kosmine, prve vrste, s širokim svilenim trakom in peresi.
Gld. 2.—.

Kravate za turiste.
Trije komadi gld. 1.—
razpošilja (755-8)
s povzetjem

Emil Storch
Dunaj, I., Salzgassee št. 69.